

Posudek vedoucího magisterské diplomové práce

Autor: Bc. Alex Nash

Téma: Srovnání cesty Gilgameše a Abraháma

Oponent: Doc. Jiří Beneš, Th.D.

Autorka posudku: ThDr. Eva Vymětalová Hrabáková, Th.D.

Autor zvolil téma po konzultacích se školitelkou i vlastní zralejší úvaze o možnostech, které díky dosavadnímu studiu a práci nad starověkými texty nabyt. Komparativní metoda, kterou volí je celkem obvyklá odborná cesta, která umožňuje srovnávat v určitých aspektech srovnatelné jevy. Nevyhovuje však ve všech směrech a často svádí k šablonovitému náhledu. Tomu se Alex Nash snažil vyhnout, a tak se díky této snaze objevují na několika místech krkolomné až vyhýbavé formulace, kterými se snaží vyvažovat ne zcela vyhodnotitelný jev či výpověď. Obrazně řečeno autor v práci čas od času proplouvá mezi antickou Skyllou a Charybdou a snaží se plavbu ustát.

Pozitivně:

Celkově je však u diplomanta vidět zrání v jeho odborné práci a religionistickém přístupu. Některé úseky jeho magisterské práce mají pozoruhodné a velice zajímavé vyústění.

Pozitivně a kriticky:

Práce má obvyklé náležitosti a vypovídá o dostatečné schopnosti autora usilovat o magisterský akademický gradus. Patrně i díky dostupné sekundární literatuře nakonec Alex Nash rozdělil svou akademickou studii na tři stěžejní kapitoly. Na *Hrdinskou cestu* (s. 9-25), *Nesmrtelnost* (s. 26-42) a *Vztah k transcendentnu* (s. 43-64). Komparativní metodu aplikoval na srovnávání narativů a narativních prvků u dvou zvolených postav, které podnikaly v rámci svých příběhu určitou životní cestu z pomyslného bodu A do pomyslného bodu B či spíše Z. Zvolil tematiku hrdiny jako stěžejní charakteristiku těchto literárních a v určité tradici zpřítomňovaných postav. Téma hrdiny v náboženství a kultuře obecně je opět aktuální, ale v práci autor nevyužil přímo nejnovější literaturu. Prezentace Cambellovy studie je zajímavá, a je dobré, že její všeobecná známost se rozšířila, ale jak sám Alex Nash uvádí, je dobově podmíněná a příliš psychologizující. Bylo by dobré, kdyby ji diplomant vyvážil nějakými postřehy z aktuálního pohledu na tuto problematiku.

Autor Alex Nash v práci na zvolených místech uvádí hebrejský text Tanachu a standartní starobabylonskou verzi Eposu o Gigamešovi. Prezentuje je na místě, kde je třeba rozvést nějakou konkrétní myšlenku a textově doložit. Škoda, že využitý text pak ve vlastním pojednání hlouběji filologicky či filologicko-exegeticky nereflektuje.

Hrdinskou cestu rozděluje na modelové tři části v podobě **odchodu, iniciace a návratu**. Zejména u fáze iniciace si autor uvědomuje meze Cambellovy hypotézy a velice dobře ji sám vyhodnocuje (s. 15 nahoře). S dalšími podněty jiných badatelů ji však nepoměruje. To je v případě magisterské práce už trochu nepostradatelné. Pojednání pak budí dojem syntézy několika dostupných pramenů. Vlastní autorovo hodnocení

prezentované problematiky však svědčí o jeho rostoucí erudici. S autorovou kvalitní interpretací a reflexí pojednávané problematiky se setkáváme zejména v podkapitole Kritika Hrdinské cesty (proč píšete s velkým H?) a formulace na s. 24, druhý a třetí odstavec od shora, jsou velmi zdařilé.

Autorova interpretace přivádí čtenáře k otázce. **Jak bychom formulovali hrdinu a mýtus o hrdinovi v nábožensko-kulturním kontextu dneška? K čemu jsou nám dobré příklady z minulosti, které se při četbě a rozhovoru o jejím významu ukazují v novém světle?** Tyto otázky prosím zohledněte při obhajobě práce.

Druhou kapitolu *Nesmrtelnost* Alex Nash uvádí dobře strukturovaným úvodem, v němž navazuje na religionistu, písíciho ve 30. letech 20. století Corlisse Lamonta. Dále v práci pojednává o tělesné nesmrtelnosti, kde jako příklad uvádí Gilgamešovo setkání s Utnapištimem, mýtickým nesmrtelným člověkem. **Jak lze mimochodem vykládat původní jméno tohoto hrdiny ^dGIŠ-gím-maš i jméno UD – napišti?** (s. 26) S velice pěknou autorovou shrnující interpretací tělesné nesmrtelnosti se setkáváme v posledním odstavci na s. 30. Dále pojednává A. Nash o stínové nesmrtelnosti, kterou osvětluje na základě charakteristik podsvětí z Eposu a Gilgamešovi. V tomto úseku se pokouší o přímou komparaci s Abrahamovým dotazováním, ale o té se z biblického textu příliš nedovíme. Autor diplomové práce poměrně přímo hovoří o tom, že „*Abraham se podobnou otázkou zabývat nemusel*“. Nevíme, zda se jí zabýval či nikoliv, neboť z literární tradice, která je spíše mnohem mladšího data, než Epos o Gilgamešovi, to nelze rozpoznat. Zarážející je proto diplomantovo tvrzení, že

„ to je dáno především značně primitivním charakterem eschatologie v rámci judaismu, kde otázka života po smrti není téměř vůbec adresována.“ (s. 32) *Co tím autor myslel?* Je vidět, že s aplikací hebrejských textů na zadané téma Bc. Alex Nash nakládá poměrně volně, bez důkladnějšího zvažování kontextů. Pravděpodobně téma nerozpracované eschatologie přebírá to, co usoudil badatele George Galloway, ale je otázkou, zda lze s touto teorií souhlasit. To, že je základním vztahovým partnerem celý národ, nemusí nutně znamenat, že v době, kdy můžeme hovořit u náboženství starověkého Předního východu o nějaké eschatologii, že je to „*eschatologie nerozpracovaná či primitivní*“. Bez ohledu na to, že v Eposu o Gilgamešovi o žádné eschatologii v pravém slova smyslu hovořit nemůžeme. (s. 34) Třetím typem nesmrtelnosti je podle diplomanta sociální nesmrtelnost. Tu formuluje Alex Nash velice zdařile na s. 35-42. Zajímavě ukazuje, že hrdinství jím vybraných hrdinů souvisí i s jejich zápasy s bohy či bohem/Bohem. Na některých místech se autor dotýká i židovsko-křesťansko-muslimského dialogu. Abraham je hrdina pro tato tři světová náboženství. Gilgameš i Abraham, každý ve specifické tradici byl uchovávan a interpretován v kolektivní paměti a oba se stali, každý svým způsobem, světovými hrdiny. **To je pozoruhodná reflexe sociální nesmrtelnosti, která mi osobně přijde jako přínosná pro další religionistická pojednání.**

Ve třetí kapitole se autor rozepisuje o Vztahu k transcendentu. Tento úsek patří k nejtivějším a nejpropracovanějším úsekům celé diplomové práce. Alex Nash vykresluje souhrnnou charakteristiku Gilgameše a Abrahama, jejich specifika, náboženské a sociální kontexty. Vztah k transcendentu je třeba vyjádřit zvoleným příběhem a nejlépe se

demonstruje na vybraných vůdčích osobnostech. Na s. 49 se objevují skvěle promyšlené názory. Také Abrahamova provázanost s lunárním kultem vůbec není od věci. (s. 57-58).

Závěr však autor pojednal velmi stručně. Neobjevují se v něm žádné výhledy pro případné budoucí bádání. Abrahama hodnotí autor trochu „ideologicky“ výš než Gilgameše. Jako poslední větu autor uvádí, že z cesty obou postav vyplývá jejich odkaz?

O jaký odkaz se tedy jedná?

Kriticky:

Navzdory autorově obrovské snaze vyjadřovat se opatrně a vyváženě, se setkáváme se slovními či stylistickými neobratnostmi. Např. na s. 47 věta: „*Těžší se ale stává odpovědět na to, jak vlastně bohové měli vypadat?*“ Přestože jsem autorovi během průběžné četby jeho práce doporučovala odbornou jazykovou korekci, na několika místech se vyskytují gramatické chyby. Např. na s. 41 - *z patriarchovy linie*, s. 42 – *je garancí patriarchovy nesmrtelnosti*. Velkým prohřeškem jsou pak neúplné a nekorektní citace z elektronických zdrojů. Tuto chybu doporučuji autorovi publikace dodatečně opravit.

Bez ohledu na výše uvedené poznámky se však jedná o důkladně sepsanou magisterskou diplomovou práci a jejímu autorovi před obhajobou navrhuji hodnocení v rozmezí **1** (výborně) až **2** (velmi dobře).

